

Kaunviljade kataloog 2023

**SAATEN
UNION**
Züchtung ist Zukunft

EESTI

Antanina Ušinskienė
Õlikultuuride ja kaunviljade tootejuht
Rapool-Ring esindus Balti riikides

Praegused väljakutsed põllumajanduses on peamiselt seotud kliimamuutustega, kõrgete sisendhindadega ning kõikuvate turunõudlustega. Põllumajandusettevõtete spetsialiseerumine kitsale külvikorrale ja sisseharjunud taimekasvatustehnikad võivad kulusid aga ka tootlikkust vähendada ning viia probleemideni nagu kahjurite, haiguste, umbrohtude levik ja mulla kurnamine. Kutsume Teid oma suhtumist muutma ja looma jätkusuutlikke põllumajandussüsteeme kasutades külvikorras parimat eelvilja – kaunvilju. Lisaks pestitsiidide vähendamisele annavad kaunviljad olulise lisandväärtuse mulla lämmastikuga varustamisel. Saaten-Union omab laia kaunviljade portfelli, mida kirjeldame eraldi kataloogis, kust leiate kõige olulisemat teavet meie uute ja tuntud sortide kohta.

Igal aastal arendab meie rahvusvaheline aretusmeeskond uusi ja kõrge kvaliteedi-

ga sorte mitmekülgseks kasutuseks. Uute sortide aretamisel keskendutakse peamiselt kõrgele saagikindlusele, sellistele omadustele nagu kõrge proteiini sisaldus, haiguskindlus või agronoomilised omadused, nagu lamandumiskindlus või ühtlane küpsus. Uued kvalitatiivsed omadused nagu madal vitsiini ja konvitsiini sisaldus muudavad põldubade kasutusala palju mitmekesisemaks ja soodustavad uuen-dusi selle kasutamisel loomasöödas ja inimtoidus.

Olles alati keskendunud põllumajandustava-
 vale ja pidevas vahetuses põllumeestega, sobivad meie sordid ideaalselt edukaks kasvatamiseks ja panustame ka edaspidi kogu oma energia kaunviljade edasiarendamisse.

Soovime Teile head kätt oma tallu sobivaima sordi valimisel ja jätkusuutlikku mõtlemist muutuste tuules!

SAKSAMAA

Nils Christiansen
„Norddeutsche Pflanzenzucht“
Kaunviljade rahvusvaheline tootejuht

Seoses külvikordade tihenemisega, muutuvate poliitiliste suundumustega ja paremate müügivõimalustega on kaunviljade kasvatamine terade tootmiseks viimastel aastatel oluliselt suurenenud. Koos viljeluse tähtsuse suurenemisega on muutunud intensiivsemaks ka põllukultuuri edasiarendamine, et suure jõudlusega sorte aretada. Igal aastal töötab meie rahvusvaheline aretusmeeskond mitmesuguste kasutusviiside jaoks välja uusi kvaliteetseid sorte. Uute sortide aretamisel keskendutakse peamiselt kõrgele saagikusele, kõrgele valgusisaldusele ja haiguskindlusele ning agronoomiliste omadustele nagu püstiseisvus või ühtlane küpsemine. Protsess hõlmab kuni 12 000 rea põhjal tehtud esialgset valikut, millele järgneb saagikuse ja valgu hindamine umbes 11 000 saaki andval maatükil aastas. Taimi kasvatatakse kõigis Euroopa herneste ja põldubade jaoks olulistest keskkondades, et leida saagikuse, kvaliteedi ning agronoomiliste omaduste poolest kõige paljulubavamad sordid. Aretusprotsessis kasutatakse ka uusi-

maid tehnoloogiaid, milleks on markerite abil toimuv valik ja kiiraretus. Uued kvalitatiivsed omadused, nagu madal vitsiini ja konvitsiini sisaldus, muudavad põldoa kasutusvõimalused palju mitmekesisemaks ning pakuvad uusi võimalusi selle tarvitamisel loomasöödaks ja inimtoiduks. Tänu sellele, et me keskendume alati põllumajandustavadele ja oleme põllumajandustootjatega pidevalt ühenduses, sobivad meie sordid suurepäraselt edukaks viljeluseks. Suuname ka tulevikus kogu oma energia kaunviljade edasiarendamisse.

Kaunviljade kasvatamise eelised

- **Külvikordade laiendamine ja väga hea külvieelne väärtus**
- **Piirkondlik valguallikas loomasööda ja inimtoidu jaoks**
- **Suure töökoormuse perioodide hajutamine ja tegevuseks vajalike sisendite säästmine**
- **Sotsiaalsete ja poliitiliste nõuete täitmine**

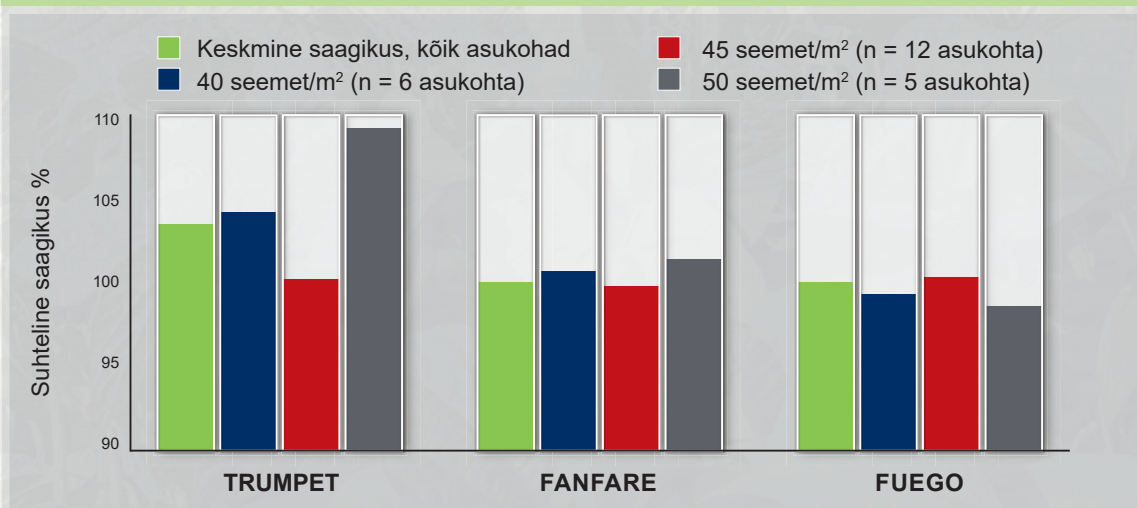
TRUMPET

EKSTRA KASUMLIK

- Stabiilselt suur terade ja proteiini saagikus
- Suurepärase püstiseisvuse teeb koristuse lihtsaks
- Keskmisest väiksem tera tagab parema tasuvuse
- Tanniinisaldus: jah
- Sobib mahepõllumajandusesse

TRUMPET – seemnete suurem tihedus on kasutoov

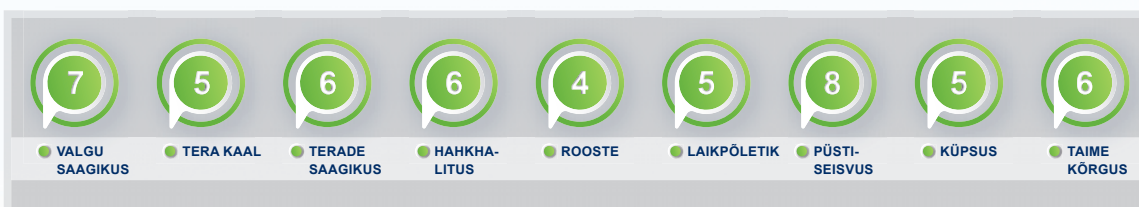

Allikas: Saksamaa ametlikud katsed 2020 ja 2021
 suhteline saagikus (100%) = 51,37 dt/ha (FUEGO, FANFARE)

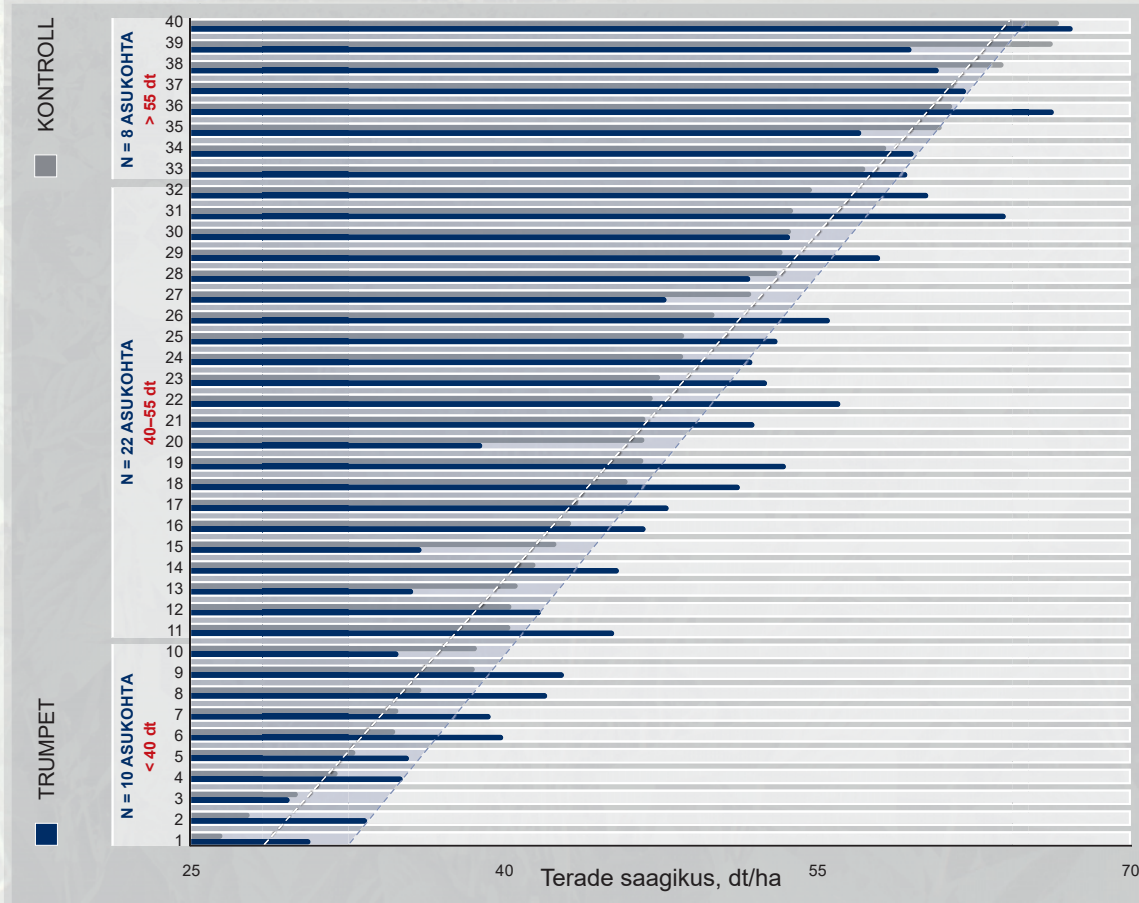
Kas teadsite?

Põldoad suudavad mügarbakteritega sümbioosi kaudu siduda õhulämmastikku ja teha selle taimele kättesaadavaks. See- ga, kui põhitoitainetega varustus on piisav ja pH-väärtus jääb vahemikku 6–7, ei ole põldoa lämmastikuga väetamine vajalik.

TRUMPET ühendab endas suure terade ja proteiini saagikuse ning keskmisest väiksema terasuuruse. See vähendab seemnekulusid ja teeb põldoa kasvata- mise soodsamaks. Vähene lamandumine saagikoristuse ajal tagab suure stabiil- suse ka keerulistes tingimustes. Tuge- vad geneetilised omadused toovad esile sobivuse mahepõllumajandusesse.

TRUMPET – lisakasum kõigis saagikusklassides

Allikas: Saksamaa ametlikud katsed 2020–2022 n = 40 asukohta võrdlus: FANFARE, FUEGO

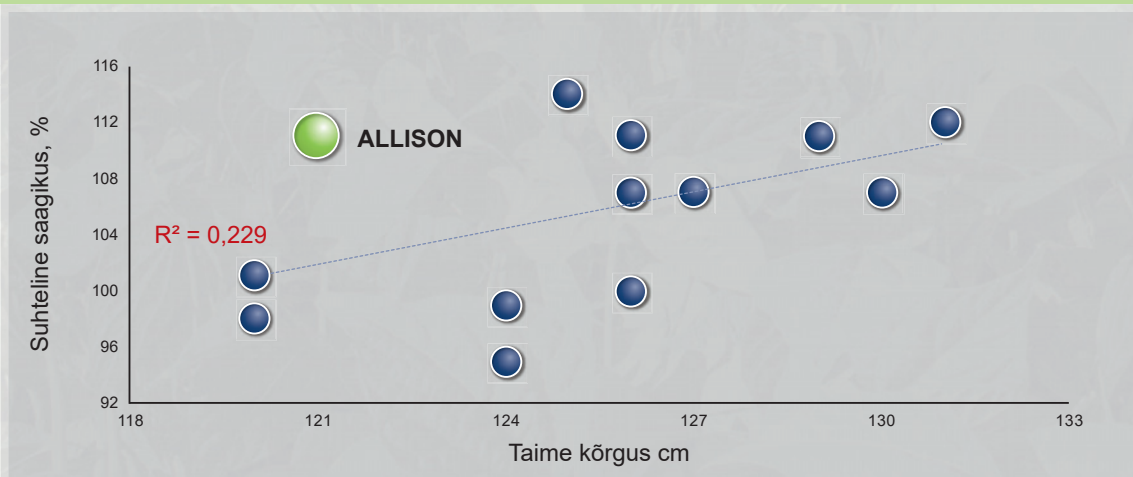
ALLISON

VÕIMALIKULT KOMPAKTNE

- Suur seemnete saagikuse potentsiaal ja atraktiivne stabiilsus
- Madal vitsiini-/konvitsiinisaldus
- Tanniinisaldus: jah
- Kompaktne taime kõrgus ja suur lamandumiskindlus
- Keskvarajane küpsus

ALLISON – kompaktne tulemuste tagaja

Allikas: Saksamaa ametlikud katsed 2020

Terade saagikus: 2020: n = 10 asuk.; suhteline 100% = 48,5 dt/ha (FUEGO, FANFARE)

ALLISON pakub kõike, mida Baltimaade põllumajandustootjad vajavad: seemnete saagikus, ekspordi jaoks huvipakkuvad omadused, keskmine taimekõrgus + suur lamandumiskindlus lihtsa saagikoristuse tagamiseks ning tugev geneetika. Mida veel tahta!

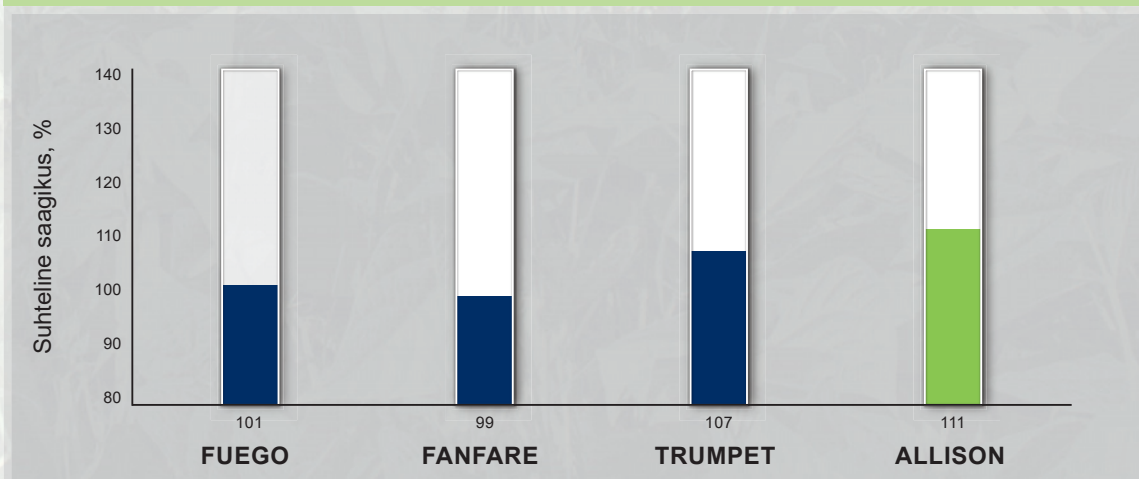
ALLISON on jätk meie madala vitsiini/konvitsiinisaldusega sortide valikule, mis on mõeldud loomasöödaks esmajoones

kodulindudele, mille puhul kehtivad kõrgemad kvaliteedinõuded. Viimastel aastatel on **ALLISON** end ametlikes katsetes tõestanud kui kompaktne sort, millel on silmapaistev saagikuse potentsiaal ja stabiilsus (2021: 113% suhteline saagikus Leedus ja 114% Eestis).

Suur stressitaluvus, mis põhineb ulatuslikul kohanemisel just kontinentaalses kliimas, kus eeliseks on lamandumiskindlus, keskvarajane õitsemine ja küpsemine.

ALLISON – veenab suure saagikuse potentsiaaliga

Allikas: Saksamaa ametlikud katsed 2020
Terade saagikus: 2020: n = 10 asuk.; suhteline 100% = 48,5 dt/ha (FUEGO, FANFARE)

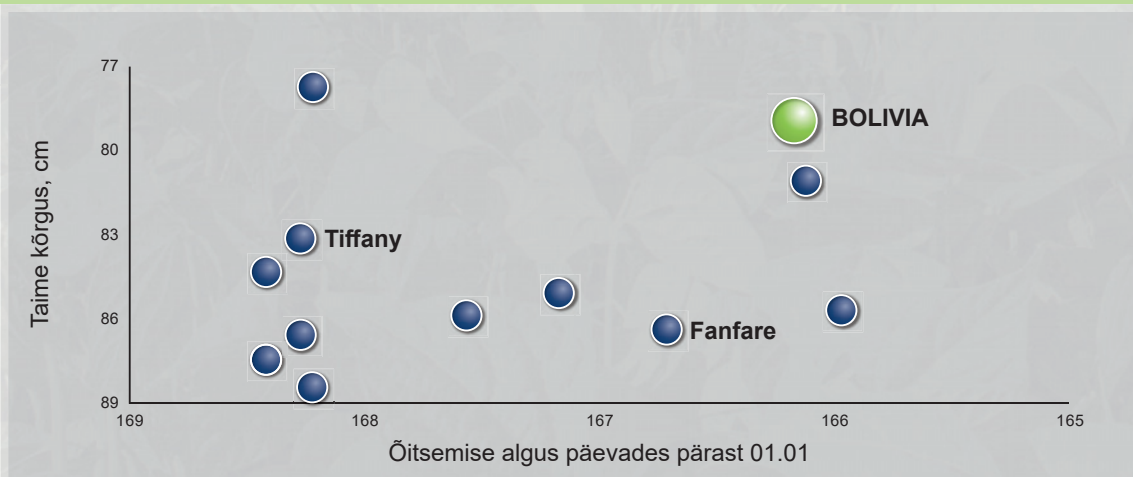
BOLIVIA

VARAJANE ÄRKAJA

- Usaldusväärne terade saagikus mandrilise kliima tingimutes
- Kõrge proteiini sisaldus
- Varajane õitsemine ja keskvarajane küpsus
- Kompaktne taime kõrgus ja suur lamandumiskindlus
- Madal vitsiini-/konvitsiinisaldus

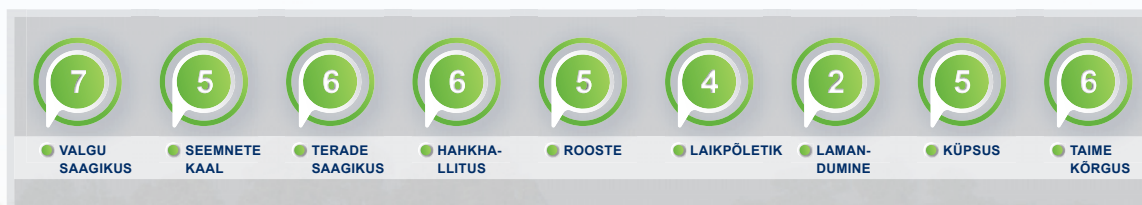
BOLIVIA – Baltimaade varajane alustaja

Allikas: „RAPOOL“ erakatsed 2021
n = 2 asukohta (Peterlauki, Viljandi), võrdlus = FANFARE ja TIFFANY

Kas teadsite?

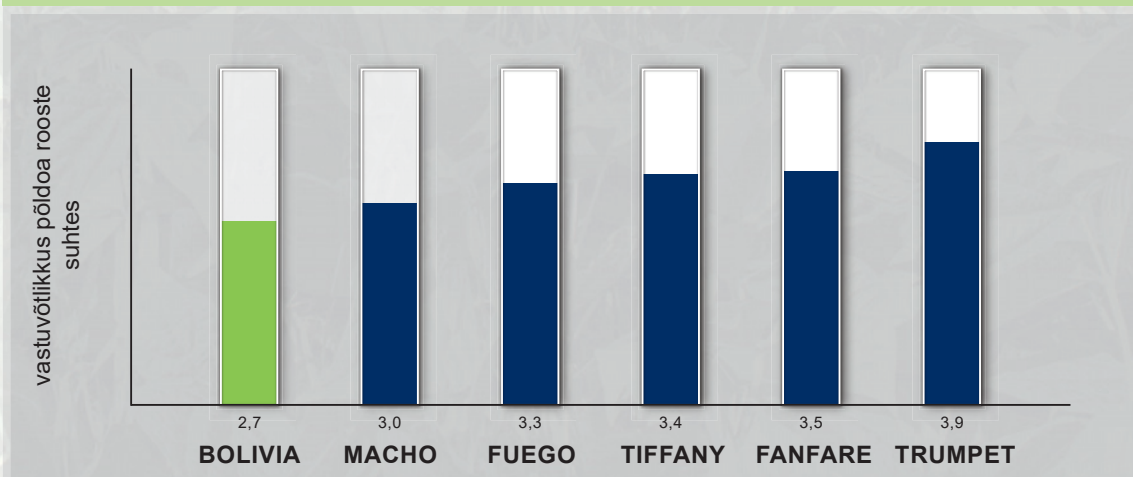
Mida sügavamale põlduba külvata, seda parem on veevarustus ka kuivadel aastatel. Raskedes muldades on soovitatav külvisügavus vähemalt 6 cm. Kergemate muldade puhul tuleks seda suurendada kuni 10 cm-ni.

BOLIVIA laiendab meie madala vitisiini-/konvitsiinisaldusega sortide valikut, mis on mõeldud kõrgemate kvaliteedinõuetega loomasöödaks. **BOLIVIA** pakub usaldusväärset terade saaki, mille proteiini saagikus on üle keskmise. Sordipaketti iseloomustab varajane

õitsemise algus ja keskvarajane küpsemine koos kompakitse taime kõrgusega, mis tagab väga suure lamandumiskindluse ja seega lihtsama saagikoristuse. Huvitav omadus on tugev põldoa rooste (*Uromyces fabae*) resistentsus, mille tõttu on kaunad terved ja täielikult täidetud.

BOLIVIA näitas vähest vastuvõtlikkust põldoa rooste (*Uromyces fabae*)

Allikas: Saksamaa ametlikud katsed 2021 ja 2022
n = 11 asukohta, võrdlus: BOLIVIA ja valitud sordid

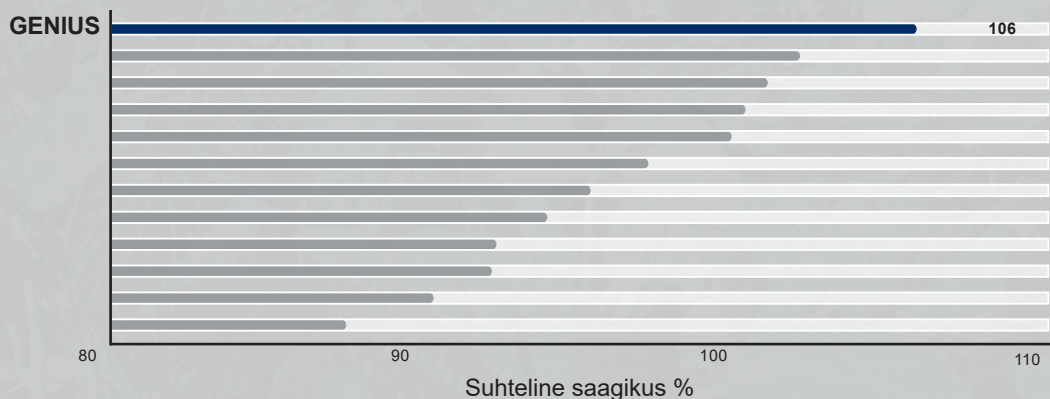
GENIUS^{Uus}

UUS TASE SAAGIKUSES

- Parim terade saagikuse stabiilsus isegi rasketes tingimustes
- Kõrge proteiini saagikus
- Vähene vastuvõtlikkus hahkhallitusele
- Keskmine taime kõrgus ja suur lamandumiskindlus
- Varre küpsus ei pikene isegi vihmastel suvedel

GENIUS – uus terade saagikuse võrdlusalus

Allikas: Eesti ametlikud katsed 2022
 n = 2 asukohta (Viljandi ja Võru), võrdlus: FANFARE, ISABELL, suhteline saagikus (100%) = 55,79 dt

	TRUMPET	ALLISON	BOLIVIA	GENIUS	VICTUS
Areng					
Õitsemise algus	5	4	4	4	4
Küpsus	5	5	5	5	5
Taime kõrgus	6	5	6	6	5
Püstiseisvus	8	8	8*	8	7
Saagikus ja kvaliteet					
Tera kaal	5	6	5	7	6
Terade saagikus	6	7	6	8	7
Valgu saagikus	7	8	7	8	7
Valgusisaldus	3	4	5	3	4
Resistentsus põldoa haiguste suhtes					
Laikpöletik	5	5	5	5*	5*
Hahkhallitus	6	6	6	7	6*
Rooste	4	6	6	4	4*
Saksamaa Taimesor diameti kirjeldaval sordiloendil põhinev omaduste profiil					
* = aretaja klassifikatsioon					

	TIFFANY	LYNX	FANFARE	FUEGO
Areng				
Õitsemise algus	4	4*	4	4
Küpsus	5	5*	5	5
Taime kõrgus	6	5*	6	5
Püstiseisvus	8	8*	8	8
Saagikus ja kvaliteet				
Tera kaal	6	6*	6	7
Terade saagikus	6	8*	5	5
Valgu saagikus	8	8*	7	7
Valgusisaldus	5	4*	4	4
Resistentsus põldoa haiguste suhtes				
Laikpöletik	5	5*	5	5
Hahkhallitus	6	6*	6	6
Rooste	5	6*	4	5
Saksamaa Taimesor diameti kirjeldaval sordiloendil põhinev omaduste profiil				
* = aretaja klassifikatsioon				

Külvamine

- Külvisügavus 6–10 cm
- Külvimäär 40–50 tera/m²
- Külviaeg võimalikult varakult pärast kevadkülmade ohu möödumist
- Muld on hästi kuivanud, ei ole tihkeks muutunud ega liigniiske, on peeneteraline
- Külvipinnas on valmis enne külviaega

Toitainete vajadus 50 dt/ha saagikuse saavutamiseks

- Lämmastikku pole vaja
- 75 kg P₂O₅
- 200 kg K₂O
- 25 kg MgO
- pH-väärtus 6–6,5

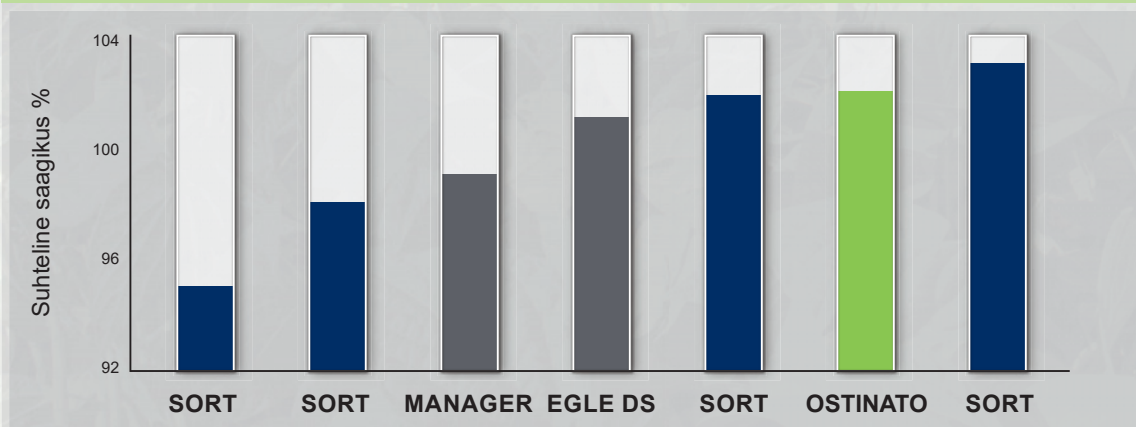
OSTINATO

UUS TASE SAAGIKUSES

- Kõrgel asetsevad esimesed kaunad ja suurepärase stabiilsus lihtsustavad saagikoristust
- Lai kasvukohta valik ning tera väike kaal
- Suurepärase kohanemine kontinentaalse kliima tingimustega
- Parim saagikus ja stabiilsus külvitihedusega 80–90 seemet/m²

OSTINATO – uus terade saagikuse võrdlusalus

Allikas: Leedu ametlikud katsed 2022

n = 3 asukohta, võrdlus: EGLE DS, MANAGER, suhteline saagikus (100%) = 51,6 dt

RUBICON

VÄHENÕUDLIK

- Kiire algareng ja biomassi kasv
- Terade väike kaal vähendab külvikulusid
- Sobib hästi koos teraviljaga silos kasutamiseks
- Ilusad värvilised õied näitavad tanniinisisaldust

Söödaherned sobivad hästi...

- haljasväetiseks, et mullaviljakust tõsta
- muljutuna kasutamiseks sööda või biogaasisubstraadina
- piimakarja või lammaste söödaks nii suvel kui ka talvel
- vahekultuuriks, mis hävineb talve jooksul ohutult ja tõrjub tõhusalt umbrohtu
- metsloomade söödaks ja bioloogilise mitmekesisuse suurendamiseks

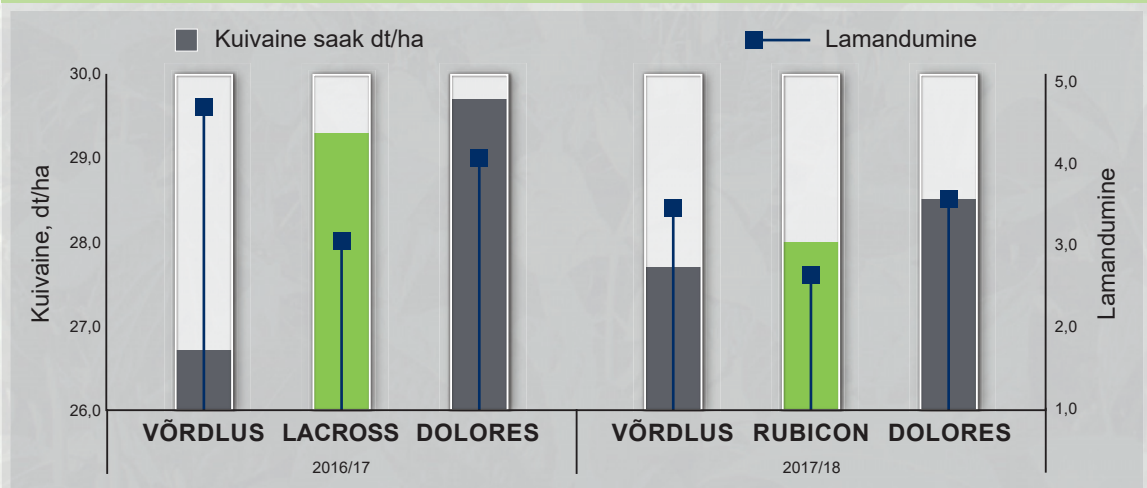
LACROSS

KIIRE ALGSTART

- Hea seisukindlus ühe kultuuri või segakultuuride kasvatamiseks
- Suur kuivaine saagikus ja kõrge proteiinisaldus
- Pinnase kiire katmine ja juurdumine
- Võitleb hästi umbrohu vastu

RUBICON ja LACROSS – suur biomassi saagikus ja parim püstiseisvus

Allikas: Saksamaa Taimesordiamet, Madalmaade katsed 2016/17 ja 17/18

2016/2017: Taimede kõrgus 9 asukohas ja lamandumine 13 asukohas, 2017/2018: Taimede kõrgus ja lamandumine 12 asukohas

	OSTINATO	SALAMANCA	ICONIC**
Areng			
Õitsemise algus	4	4	5
Küpsus	3	4	4
Taime kõrgus	6	7	6
Püstiseisvus	8	8	7
Saagikus ja kvaliteet			
Tera kaal	6	6	6
Terade saagikus	8	7	9
Valgu saagikus	7	7	9
Valgusisaldus	5	6	6
Saksamaa Taimesordiameti kirjeldaval sordiloendil põhinev omaduste profiil			
* = aretaja klassifikatsioon			
** = levitamise algus 2023/24			

Külvamine

- Külvisügavus 4–6 cm
- Külvimäär 80–90 tera/m²
- Külviaeg pärast kevadkülmade ohu möödumist

- Muld on hästi kuivanud, ei ole tihkeks muutunud ega liigniiske, on peeneteraline
- Külvipinnas on valmis enne külviaega

	RUBICON	LACROSS	DOLORES
Areng			
Õitsemise algus	5	6	5
Püstiseisvus	8	8	7
Massi moodustumine noortaimel arenemisel	6	6	6
Saagikus ja kvaliteet			
Tera kaal	5	4	3
Kuivmassi saagikus	7	7	7

Toitainete vajadus 40 dt/ha saagikuse saavutamiseks

- Lämmastikku pole vaja
- 56 kg P₂O₅
- 160 kg K₂O
- 20 kg MgO
- pH-väärtus 6–6,5

Toitainete vajadus 100 dt/ha värskel materjalil saagikuse saavutamiseks

- Lämmastikku pole vaja
- 56 kg P₂O₅
- 160 kg K₂O
- pH-väärtus 6–6,5
- Külvipinnas on valmis enne külviaega

KONTAKT

Brošüür on koostatud 2023. a.
Kõik hübriidsortide kirjeldused on koostatud arvestades katsete ja vaatluste
tulemusi. Aretaja ei anna garantiid ja ei vastuta iga üksikjuhtumi eest,
kuna kavastamise pinnase- ja kliimaatilised olud võivad erineda.

ALLAR KADE
Eesti piirkonnajuht
Mob.: +372 569 37007
a.kade@rapool.ee

RAPOOLI ESINDUS BALTI RIIKIDES
Varpo 34, LT-76421, Šiauliai, Leedu
Tel.: +370 413 99609
baltic@rapool.com

RAPOOLI ESINDUS EESTIS
F. Tuglase 19-212,
Tartu, 51014 Eesti
Tel.: +372 5693 7007

RapoolEesti | rapool_eesti | rapool.ee | Rapool Eesti

**SAATEN
UNION**
Züchtung ist Zukunft

